

Årsrapport

2003

Årsrapport 2003

INNHold

FORORD	1
--------------	---

STYRETS ÅRSBERETNING 2003.....	2
--------------------------------	---

Virksomheten ved Universitetet i Tromsø.....	2
Helse, miljø og sikkerhet	6
Forholdet til det ytre miljø	7
Resultatene og gjennomføringen av statsoppdraget	7
Resultatene av eksternt finansiert virksomhet	14
Universitetets strategiske planer og utfordringer.....	16
Resultatdisponering	19
Styringsorganer og administrasjon	20

ÅRSREGNSKAP 2003	22
------------------------	----

Regnskapsprinsipper	22
Resultatregnskap	24
Balanseregnskap	25
Kontantstrømsoppstilling.....	26
Noter til regnskapet.....	27

REVISORS BERETNING	34
--------------------------	----

Forsidebildet: Tradisjonell og ny kystnæring i Kvalsundet i Tromsø. Foto: Reinert Grammeltvedt

Baksidebildet: Rein på beite i Ullsfjorden i Tromsø. Foto: Reinert Grammeltvedt

www.uit.no

Juli 2004

Forord

Året har vært preget av høy aktivitet innen både undervisning, forskning og formidling. Det ble avlagt flere studiepoeng i 2003 enn i 2002 og antallet internasjonale utvekslingsstudenter økte. Antallet vitenskapelige publikasjoner, antallet uteksaminerte kandidater og andre resultatmål er stabile. For øvrig går de tallmessige resultatene av primærvirksomheten fram av de etterfølgende kapitler i denne rapporten.

Gradsstrukturer, studieplaner og evalueringsformer ble endret ved innføringen av kvalitetsreformen høsten 2003. Arbeidet med denne reformen har stått sentralt i året som har gått. Hovedfokus i arbeidet er forskjøvet fra endringer i studieopplegg til innføring av kvalitetssikringssystem for utdanningene – dette skal være i funksjon i løpet av 2004. Ansatte i alle deler i organisasjonen har nedlagt et betydelig arbeid i denne sammenheng.

Universitetsstyret fastsatte i februar 2003 den framtidige organisasjons-, styrings- og ledelsesstrukturen ved Universitetet i Tromsø. Styret vedtok å videreføre gjeldende styringsstruktur inntil ny lov om universiteter og høyskoler er behandlet av Stortinget. Samtidig gjennomgås fakultets- og instituttstrukturen med sikte på å finne mer hensiktsmessige måter å organisere virksomheten på. Strategiske funksjoner kombinert med optimal ressursutnyttelse skal vektlegges sterkere i den interne styringen i årene som kommer.

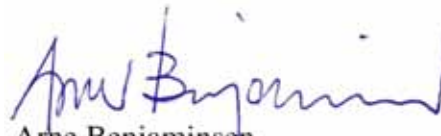
Universitetet samarbeider med institusjoner både internasjonalt, nasjonalt og lokalt. I 2003 er det blant annet inngått nye samarbeidsavtaler med flere av høyskolene i landsdelen, og det er etablert et forskerutdanningsnettverk hvor høyskolene og Universitetet deltar. Det er gjennomført en endring av eierstrukturen i forskningsselskapet Norut Gruppen AS, slik at Universitetet har en styrket posisjon i selskapet og nå eier 54 % av aksjene. Universitetet og Norut Gruppen samarbeider om å legge bedre til rette for å kommersialisere forskningsresultater og for å ivareta patentrettigheter.

På Universitetets campus i Breivika er byggingen av Teorifagbygget godt synlig – et prosjekt som går framover etter planene. En mindre del av bygningen ble tatt i bruk i 2003, mens hovedinnflyttingen skjer i 2004. Samtidig foregår det et aktivt arbeid med forberedelsene til det neste store byggeprosjektet, utvidelse av Medisin- og helsefagbygget (MH II), som blant annet vil gi rom for deler av lege- og tannlegeutdanningen.

De første studentene til tannlegeutdanningen tas opp høsten 2004. Samtidig økes opp-taket til medisinstudiet til 100 per år.

Jarle Aarbakke
Rektor

Arne Benjaminsen
Universitetsdirektør

1. Virksomheten ved Universitetet i Tromsø

Forskning og undervisning – hovedtall

Universitetet i Tromsø har i dag fagtilbud innen medisin, farmasi, psykologi, jus, fiskerifag, realfag, samfunnsfag og humanistiske fag. I 2004 tas de første studentene opp til et nytt tannlegestudium ved Universitetet.

Høsten 2003 var det registrert 6351 studenter¹ ved Universitetet. Av disse er 57 % kvinner. 69 % kommer fra Nord-Norge, 21 % fra Sør-Norge og 10 % fra utlandet. Det er en liten nedgang i det totale studenttallet i forhold til 2002.

I 2003 ble det uteksaminert 183 hovedfagskandidater, 30 masterkandidater og 219 kandidater på profesjonsstudier. Det ble videre avlagt 57 doktorgrader. Det samlede antall uteksaminerte kandidater økte med 19 % fra 2002 til 2003. Økningen kom først og fremst på bachelor-/cand.mag.-nivå og på profesjonsstudiene.

Antall avlagte studiepoeng² i 2003 var 3804, en økning med 9 % i forhold til året før. Størstedelen av økningen kom på bachelor-/cand.mag.-nivå i samfunnsvitenskapelige fag og på profesjonsstudiet i jus.

Det totale antallet vitenskapelige publikasjoner er ca. 1900, med en svak nedgang fra 2002. Det er en økning på mer enn 25 % i foredrag ved vitenskapelige konferanser, mens det er en nedgang på ca. 8 % i tidskriftartikler.

Det har vært en økning i midler fra Norges forskningsråd og fra EU fra året før.

Omsetning, årsverk og organisering

Omsetningen for Universitetet var i 2003 på 1,3 milliarder kroner. Av dette utgjorde tilskudd fra Utdannings- og forskningsdepartementet og andre departementer om lag 950 mill. kroner, mens inntekter fra oppdrags- og bidragsvirksomheten, inkludert midler fra Norges forskningsråd, utgjorde drøyt 280 mill. kroner. Salgsinntekter og øvrige inntekter var i underkant av 60 millioner. Den samlede omsetningen økte med 66 mill. kroner fra 2002 til 2003.

Det totale antall årsverk er økt fra 1424 i 1998 til 1714 i 2003. Om lag 925 er ansatt i vitenskapelige stillinger, og andelen vitenskapelige stillinger har i denne perioden vært relativt stabil på om lag 54 %, andelen administrative stillinger har gått ned fra ca. 26 % til ca. 24 %, mens tekniske stillinger har økt fra ca. 14 % til ca. 17 %. Den stillingsgruppen som har økt relativt mest, er rekrutteringsstipendiater med 55 % økning i perioden 1998–2003.

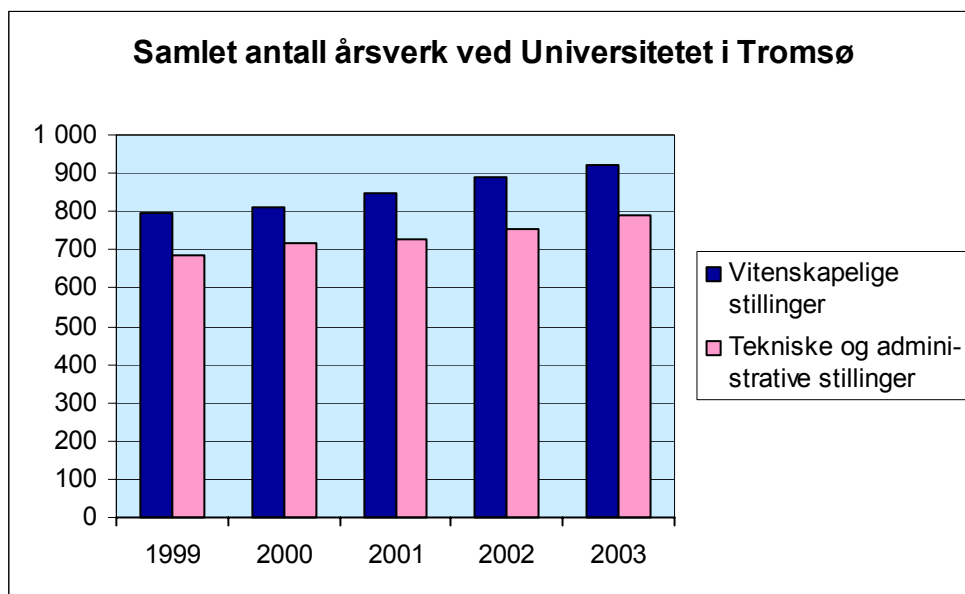
Internasjonale priser til forskere ved Universitetet i Tromsø

Tamara Lönngren er tildelt *Eduard Volodin*-prisen for 2003 av det russiske forfatterforbundet. Lönngren er førsteamanuensis i russisk ved Det humanistiske fakultet og har fått prisen for en kommentert utgave i tre bind av helgenlegenden skrevet av den russiske munk Nil Sorskij omkring år 1500.

Einar Niemi er tildelt *Gad Rausing*s pris for 2003 for fremragende humanistisk forskergjerning fra Vitterhetsakademien i Stockholm. Niemi er professor i historie ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet og har fått prisen for banebrytende forskning på etnisitet, minoriteter, migrasjon og regionalhistorie i Nord-Norge og på Nordkalotten.

¹ Antall studenter og privatister som er registrert, inkludert eksternt finansierte studenter og personer på doktorgradsprogrammene.

² Både egenfinansierte og eksternt finansierte studiepoeng.

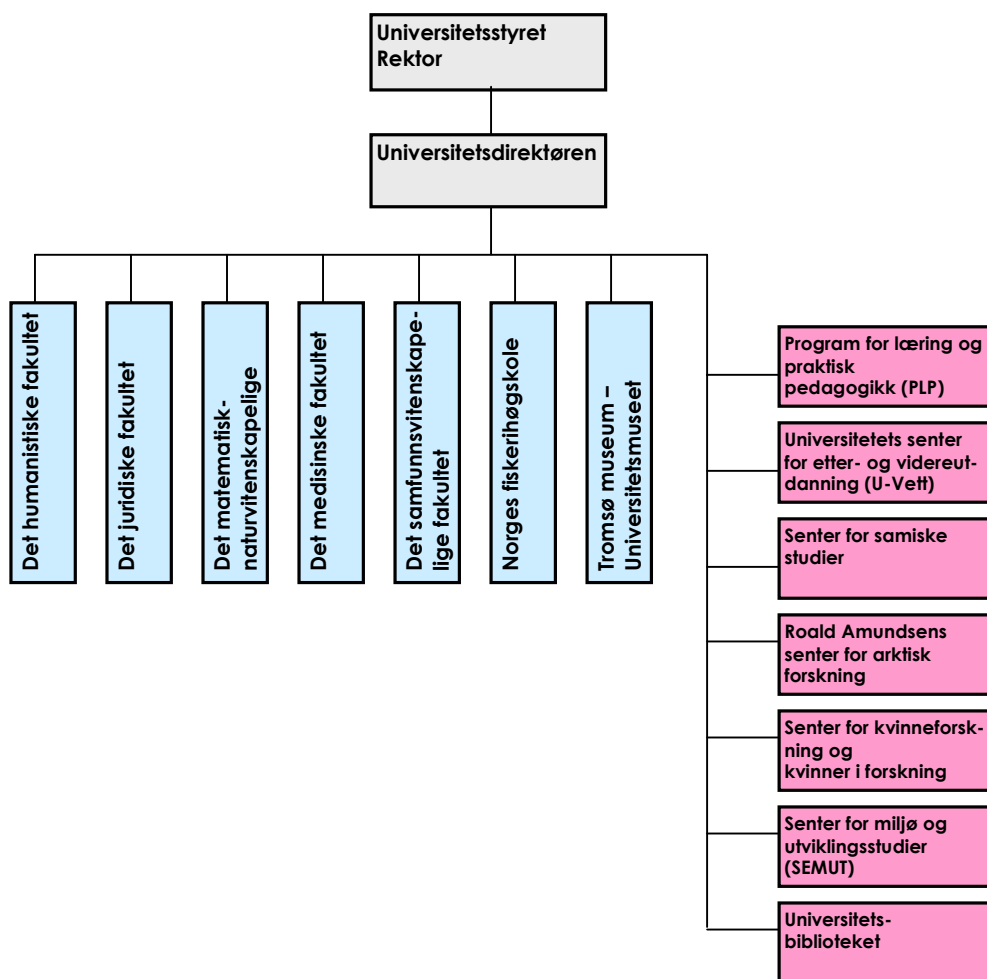

Den gjennomsnittlige kvinneandelen har i perioden 1998–2003 vært nokså stabil på ca. 45 %. For vitenskapelige stillinger har kvinneandelen de senere årene variert noe og har i 2003 økt til ca. 36 %. Det er imidlertid en markert lavere kvinneandel blant de høyest kvalifiserte stillingsgruppene – det var i 2003 52 % kvinner blant stipendiatene, 37 % blant førsteamanuensene og 12 % blant professorene. Universitetet driver derfor et målrettet arbeid for å øke kvinneandelen spesielt i professorater. Dette gjøres blant annet gjennom å sette av midler til ekstra forskningsterminer og til spesielle driftsmidler til kvinnelige førsteamanuenser for å fremme kvinners muligheter til kvalifisering for toppstillinger. Mentorprosjektet innebærer at en professor er rådgiver for en kvinne under kvalifisering. Prosjektet er nå lagt om fra et generelt til et faglig mentorprosjekt og deltakerne er delvis frikjøpt fra andre oppgaver.

Universitetet er organisert i 6 fakulteter, samt Tromsø museum og Universitetsbiblioteket. I tillegg kommer ulike sentre direkte underlagt universitetsstyret som koordinerer og profilerer forskningsaktivitet eller undervisning innenfor bestemte områder. Organisasjonskart er vist på neste side.

Universitetet er i hovedsak lokalisert i Breivika på Tromsøya. Når det nye Teorifagbygget står ferdig i 2004, vil ytterligere deler av virksomheten flyttes til campus i Breivika. Dette gjelder Institutt for psykologi, Institutt for filosofi og sentrene under styret. Institutt for fysikk og Tromsø museum er lokalisert utenfor universitetscampus. Utenfor Tromsø har universitetet flere feltstasjoner, bl.a. på Svalbard. Senter for samisk helseforskning ved Det medisinske fakultet er lokalisert til Karasjok.

Organisasjonskart

Samarbeidspartnere

Blant de viktigste samarbeidspartnere for Universitetet i Tromsø er *Norut Gruppen AS* i Tromsø, med *Norsk Institutt for Fiskeri- og Havbruksforskning AS* (Fiskeriforskning), *Norut Medisin og Helse*, *Norut Informasjonsteknologi*, *Norut Samfunnsforskning* og *NorInnova* som de mest sentrale datterselskapene. Universitetet har i løpet 2003 styrket sin posisjon i Norut Gruppen AS, og Norut Gruppen er omstrukturert. Universitetets har nå en eierandel på 54 % i selskapet. Den tidligere Forskningsparken i Tromsø er blitt datterselskapet *NorInnova* i konsernet. Hensikten med dette har vært å styrke arbeidet med kommersialisering av forskningsresultater fra Universitetet og Norut Gruppen. Universitetet og Norut Gruppen arbeider i fellesskap for å utnytte de samlede ressursene på en best mulig måte.

Universitetet er aktivt med i EISCAT-samarbeidet og driver forskningsstasjonen på Ramfjordmoen utenfor Tromsø for EISCAT-organisasjonen¹.

Ved siden av disse institusjonene er *Universitetssykehuset Nord-Norge* (UNN) og *Polarmiljø-senteret* – med bl.a. *Norsk Polarinstitutt*, *Akvaplan-niva AS*, *Norsk institutt for naturforskning* (NINA), *Norsk institutt for kulturminneforskning* (NIKU), *Norsk institutt for luftforskning* (NILU) og *Norges geologiske undersøkelse* (NGU) – viktige randsoneinstitusjoner. Det er

¹ EISCAT-organisasjonen (*The EISCAT Scientific Association*) er en internasjonal forskningsorganisasjon finansiert av forskningsrådene i Norge, Sverige, Finland, Japan, Frankrike, Storbritannia og Tyskland. Organisasjonen har forskningsstasjoner med radaranlegg for studier av den øvre atmosfærens fysikk, hvorav én er i Tromsø.

inngått en samarbeidsavtale med *Havforskningsinstituttet* som i 2003 etablerte en avdeling i Tromsø.

Universitetet i Tromsø har en viktig rolle i samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene i landsdelen blant annet gjennom å inneha sekretariatsfunksjonen i Råd for høgre utdanning i Nord-Norge (RHU). Samarbeidet var tidligere i hovedsak rettet inn mot utdanning. De siste årene er imidlertid forskningssamarbeidet mellom institusjonene gitt mer oppmerksomhet, og Universitetet har i løpet av 2003 fullført arbeidet med inngåelse av nye samarbeidsavtaler om forskning og utdanning med alle høyskolene i landsdelen. Et forskerutdanningsnettverk er etablert, der høyskolene i Nord-Norge og Universitetet i Tromsø er med. Universitetet har en sentral rolle i dette samarbeidet, og har påtatt seg ledervervet og sekretariatsfunksjonen i nettverket. I 2003 arbeidet RHU spesielt med planer og strategier for et flerinstitusjonelt samarbeid blant annet om søknader til Norges forskningsråd.

Videre spiller universitetet en sentral rolle innen samarbeidet om samisk og urfolksrelatert forskning og utdanning. Samisk og urfolksrelatert tematikk er ett av universitetets uttalte satsningsområder, noe som bl.a. kommer til uttrykk gjennom universitetets samiske strategiplan. Universitetets prioritering innen dette feltet er ytterligere forsterket ved at universitetet har fått tillagt et nasjonalt ansvar for samisk og urfolksrelatert forskning, utdanning og formidling som en følge av Stortingets behandling av St. meld. nr 34 (2001–2002) Kvalitetsreformen om høyere samisk utdanning og forskning.

Universitetet har tatt utfordringen fra den økte petroleumsvirksomheten i nord med initiativ og tiltak som har både kortsiktig og langsiktig perspektiv. Universitetet er sentralt i den regionale kompetanseutviklingen og i kontakten mellom utdanningsinstitusjoner, forskningsinstitusjoner og næringslivet i landsdelen. For å utvikle en sterk teknologiakse er det etablert et samarbeidsorgan mellom Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Narvik og Universitetet i Tromsø: *Universitets- og høyskolesenteret i Hammerfest*. Innenfor området energiteknologi har Universitetet hatt avgjørende betydning for utvikling av kompetansemiljøene i nord, særlig innen geologi. Det arbeides nå, blant annet sammen med oljeindustrien, for å opprette et studium i på masternivå innen miljø og energi.

Gjennom U-Vett (Universitetets senter for videre- og etterutdanning) har Universitetet et allsidig regionalt kontaktnett med bedrifter og organisasjoner i privat og offentlig sektor. U-vett, i samarbeid med ulike fagmiljø på Universitetet, skreddersyr forskningsbasert videreutdanning. Studiene utvikles for å svare på oppdragsgivernes aktuelle kompetansebehov, og de kopler deltakernes erfaringer fra egen arbeidsplass med teorifaglige perspektiver.

For øvrig har Universitetet i Tromsø samarbeid om forskning og undervisning i arktiske forhold med Universitetsstudiene på Svalbard (UNIS). Universitetet har også samarbeid med Forsvaret om utdanningsprogrammer.

Universitetet samarbeider med Studentsamskipnaden i Tromsø og med Høgskolen i Tromsø om en rekke tiltak som gjelder studentvelferd. Blant annet bidrar universitetet til finansieringen av studenthuset *Driv* og studentidrettshallen *Kraft*. For videreutvikling av studentvelferden er det utarbeidet en melding med mål og konkrete tiltak. Universitetet gir også økonomisk støtte til studentdemokratiet og studentsosiale formål.

I tillegg til samarbeidet gjennom EISCAT deltar Universitetet i internasjonalt samarbeid både innen- og utenfor EU. Dette skjer både gjennom programmer og gjennom enkeltstående/individuelle avtaler. Forskere ved Universitetet deltar bl.a. i prosjekter i EUs rammeprogrammer og i NUFU-finansierte samarbeidsprosjekter med utviklingsland. For internasjonal utveksling av studenter deltar Universitetet bl.a. i Erasmus-, Sokrates- og Nordplussamarbeidet.

Pomor-senteret i Arkhangelsk er et kontaktledd mellom forskere og studenter i Arkhangelsk og Nord-Norge. Fra 2002 finansieres dette i fellesskap av Universitetet og fire av høyskolene i landsdelen.

2. Helse, miljø og sikkerhet

Universitetet har eget HMS-personale og en organisert vernetjeneste som bl.a. består av et sentralt arbeidsmiljøutvalg og hovedverneombud/verneombud. Universitetet har siden 1985 vært tilknyttet Stakkevollan Bedriftshelsetjeneste. For å forbedre det forebyggende HMS-arbeidet, er det nå lagt større vekt enn tidligere på samarbeidet mellom bedriftshelsetjenesten og de ulike fakultetene/enhetene ved universitetet.

Den sentrale beredskapsplanen ble ferdigstilt i 2002, og universitetet har i 2003 arbeidet videre med å ferdigstille, kvalitetssikre og følge opp lokale planer, som bl.a. har rutiner for risikoutsatte arbeidsoppgaver.

Universitetet har gjennomført obligatorisk sikkerhetsopplæring for ansatte, gjesteforskere og studenter som i sitt arbeid jobber i laboratorier. Enkelte av de obligatoriske opplæringstilbudene inngår også i de ordinære studieprogrammene ved universitetet.

Det elektroniske stoffkartoteket ved universitetet er et viktig verktøy for et sikrere arbeidsmiljø, både i det daglige arbeid og i beredskapssammenheng. Kartoteket inneholder ca. 10 000 datablad med blant annet sikkerhetsinformasjon og informasjon om lagringssted over bl.a. brannfarlige, kreftfremkallende eller allergene stoffer.

Antallet meldte arbeidsulykker med personskader gikk ned fra 2002 til 2003, men oversikten i tabell 1 viser store variasjoner fra år til år:

Tabell 1 Arbeidsulykker ved UiTø					
	1999	2000	2001	2002	2003
Antall personskader	22	19	19	30	10
Antall skader som har ført til fravær utover skadedag/sykemelding	6	4	3	7	4
Antall fraværsdager grunnet arbeidsulykke	363	261	104	179	41
Antall farlige situasjoner uten skade	6	3	5	4	10
Antall materiellskade	5	1	3	5	5

Universitetet antar det tidligere har vært en underrapportering av skader og nestenulykker. I forbindelse med avtalen om inkluderende arbeidsliv (se nedenfor) ble det fokusert på viktigheten av å registrere og følge opp skader, nestenulykker og yrkessykdommer. Det er rimelig å anta at nedgangen fra 2002 til 2003 er reell, og skyldes økt oppmerksomhet på forebygging.

Det samlede sykefraværet har bare vist mindre variasjoner gjennom de siste tre årene. I 2003 var korttidsfraværet (t.o.m. 16 dager) 1,7 %, mens langtidsfraværet (mer enn 16 dager) var 3,5 % av mulige/avtalte dagsverk. Høsten 2002 inngikk universitetet samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv med Trygdeetaten. Universitetet skal bidra til å nå målsettingene i intensjonsavtalen gjennom forebygging av sykefravær, synliggjøring av lederstruktur og lederansvar og innføring av rutiner for oppfølging av sykemeldte arbeidstakere. Universitetet fokuser også på tilrettelegging for yrkeshemmede og på tiltak som skal motivere eldre arbeidstakere til å stå lengre i jobb.

Læringsmiljøutvalget (LMU) ved Universitetet i Tromsø ble opprettet 1. juli 2003. LMU skal bidra til at bestemmelsene i lov om universiteter og høyskoler § 44 nr. 1 og 2¹ blir gjennomført. LMU skal delta i planleggingen av tiltak vedrørende læringsmiljø, samt nøye følge utviklingen i spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. LMU skal også føre tilsyn med universitetets oppfølging av *Handlingsplan for studenter med funksjonshemming*. Ved Universitetet i Tromsø er LMU er satt sammen av tre studenter og tre ansatte. Assisterende universitetsdirektør, verne sjefen og en dekan representerer de ansatte. En av studentrepresentantene har ledervervet inneværende studieår. Utvalget har så vidt startet sitt arbeid, og den første tiden har primært gått med til å skaffe seg oversikt over læringsmiljøet ved institusjonen, samt drøfte hvilke oppgaver utvalget skal arbeide med.

Handlingsplan for funksjonshemmede studenter ble i 2003 supplert med et nytt kapittel som omhandler studenter med psykiske lidelser og sosiale problem. I forbindelse med dette arbeidet er det etablert et samarbeid mellom Universitetet sentralt, Institutt for psykologi og Studentenes sosialtjeneste om ulike informasjons- og opplæringstiltak for de ansatte og tillitsvalgte blant studentene om psykiske lidelser og håndtering av personer med slike diagnoser.

3. Forholdet til det ytre miljø

Universitetet arbeider for å bedre gangveisystemet frem til campus og samarbeider med kommune og busselskap om utvikling av kollektivtilbudet. Universitetet deltar hvert år i «sykle-til-jobben»-aksjonen.

Ved å øke bruken av elektronisk spredning og lagring av dokumenter og annen informasjon arbeider universitetet for å redusere produksjonen av papiravfall. Avfall blir kilde-sortert, og det er etablert ordninger for avhending av spesialavfall. Innnetemperaturen i bygningene er redusert, og det pågår fortløpende ENØK-oppfølgning av universitetets bygninger via sentralt anlegg for driftskontroll.

Universitetet arbeider med å utvikle kulvertsystemet med sikte på å begrense vare- og avfallstransport over veinettet. Videre planlegges en utvidelse av fjernvarmesystemet for å redusere bruk av elektrisk energi.

4. Resultatene og gjennomføringen av statsoppdraget

Økonomiske rammer og disponeringer²

I 2003 hadde Universitetet en inntekt på om lag 988 mill.³ kroner knyttet til bevilgninger fra UFD og andre departementer, inntekter fra salg av eiendom og andre driftsinntekter. Dette er en økning på om lag 85 mill. kroner, eller 9,4 %, i forhold til 2002. Eksklusiv midler fra NFR og SOFF ble det innenfor den bevilgningsfinansierte virksomheten i 2003 satt av ca. 17 mill. kroner til senere forbruk. Av disse utgjorde netto avsetninger knyttet til salg av personalboliger ca. 12 mill. I tråd med retningslinjene fra departementet er disse midlene øremerket reinvestering i boliger og ekstraordinært vedlikehold av universitetets

¹ Om krav til læringsmiljøet og at styret har det overordnede ansvaret for at dette er tilfredsstillende.

² Universitetene følger ikke regnskapsloven, men retningslinjer fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet

³ Eksklusiv midler til forvaltning og drift av SOFF (Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning)

bygningssmasse. Samlet avsetning til investering i og vedlikehold av bygg/boliger utgjør ca. 30,5 mill. Avsetningen må ses i sammenheng med det økende vedlikeholdsbehovet knyttet til de eldste byggene på campus.

Inntektene fra NFR utgjorde i 2003 ca. 122 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 19 mill., eller 18,4 %, i forhold til året før. Avsetningen av NFR-midler økte med ca. 51 mill. i 2003 som følge av omlegging fra etterskuddsvis til forskuddsvis tildeling til institusjonene. Avsetningen utgjør ca. 47,5 mill. ved utgangen av 2003.

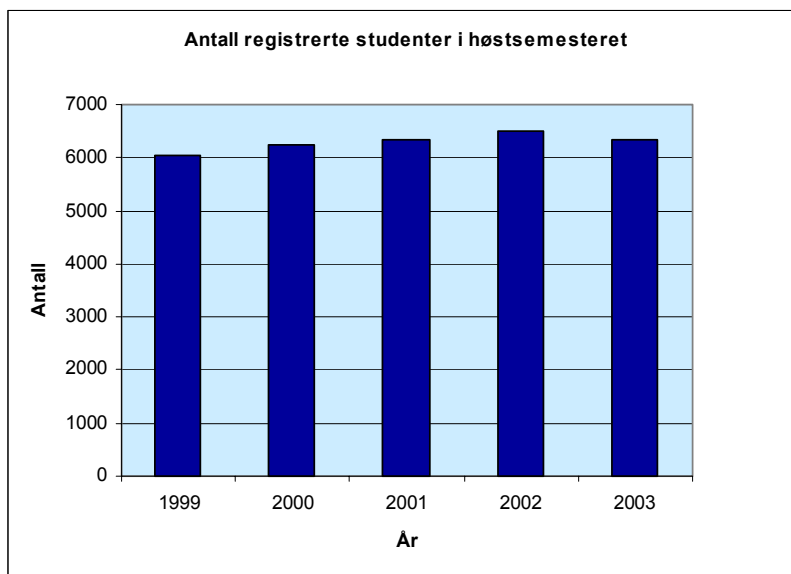
Avsetningen av midler øremerket utstyr til det nye Teorifagbygget økte i 2003 med 44,5 mill., og utgjorde ved årets slutt ca. 73,5 mill. Innflyttingen i Teorifagbygget vil skje i løpet av 2004 og størstedelen av utstyrsmidlene vil etter planen bli brukt samme år. Universitetet i Tromsø kjøpte i 2003 Nordlysplanetarier for 3,2 mill. Deler av dette bygget leies ut til stiftelsen Nordnorsk vitensenter¹. Videre vil Planetariet bli brukt til universitetsformål.

Likviditeten til Universitetet er god, noe som må ses i sammenheng med bevilgningspraksisen til departementet. F.eks. tildeles ofte midler til nye stipendiatstillinger før de faktiske tilsettingene i stillinger skjer. Dette har ikke betydning for den samlede tildelingen over tid, men kun for likviditeten til Universitetet og avsetningene i balansen (tidsforskyvninger). Økningen i bankinnskuddet med 114 mill. kroner fra 2002 til 2003 skyldes spesielt forskuddsvis tildeling av midler til utstyr til Teorifagbygget og omleggingen av tildelingspraksisen til NFR.

Utdanning

Høsten 2003 var det totalt registrert 6351 studenter² ved Universitetet i Tromsø. Dette er en nedgang på 145 studenter sammenlignet med høsten 2002 og samme antall som høsten 2001. Denne nedgangen er forventet som følge av at studenter måtte gjøre et aktivt

valg i forhold til egen tilknytning til institusjonen ved gjennomføringen av kvalitetsreformen. Det er frafall av disse studentene som er årsaken til nedgangen i det totale studenttallet. Samtidig ser Universitetet en betydelig økning (35 %) i antall mastergrads- og hovedfagsstudenter fra høsten 2002 til høsten 2003. Økningen skyldes det økte opptaket av studenter til mastergradsprogram, noe som har sammenheng med forkortingen av lave-regradsstudiet ved omleggingen til en 3-årig bachelorgrad + 2-årig mastergrad.

¹ Universitetet i Tromsø er en av stifterne av vitensenteret

² Antall studenter og privatister som er registrert, inkludert eksternt finansierte studenter og personer på doktorgradsprogrammene.

Antallet uteksaminerte kandidater totalt (alle nivåer) økte fra 672 i 2002 til 781 i 2003. Antallet uteksaminerte kandidater på høyere nivå og på profesjonsstudier økte fra 401 til 432. Dette går fram av tabell 2. Hoveddelen av denne økningen skyldes en «opphopning» av kandidater i medisinstudiet p.g.a. tidligere permisjoner fra studiet o.l.

Tabell 2 Uteksaminerte kandidater¹ på høyere nivå og profesjonsstudier				
Kandidat	Studium	2001	2002	2003
Hovedfag				
	Helsefag	8	28	21
	Humanistiske fag	45	50	47
	Matematisk-naturvitenskapelige fag	60	43	47
	Samfunnsvitenskap	72	71	68
Totalt Hovedfag		185	192	183
Mastergrad¹				
	Fiskerifag			1
	Humanistiske fag	4		4
	Matematisk-naturvitenskapelige fag	22	24	25
	Samfunnsvitenskap		6	
Totalt Mastergrad		26	30	30
Profesjon				
	Farmasi	24	13	24
	Fiskerikandidat	18	20	23
	Juridiske fag	55	35	40
	Mat.-nat. fag – sivilingeniør	21	29	32
	Medisin	59	57	79
	Psykologi	24	25	21
Totalt Profesjon		201	179	219
Totalt		412	401	432

Gjennomføringen av kvalitetsreformen høsten 2003 har medført til dels store endringer både i undervisnings- og eksamensstruktur og i studieadferd. Dette gjør det vanskelig å sammenligne eksamenstallene fra 2003 med tidligere års tall for de enkelte studiene. Totalt antall avlagte 60-studiepoengsenheter økte med 324 – eller 9,3 % – fra 2002 til 2003. Tabell 3 på neste side, som viser fordeling av avlagte studiepoeng per studium, viser tilsynelatende forskyvninger mellom studier. Dette skyldes hovedsakelig endring av tilknytningen av emner til studier ved omleggingen av studieprogrammene. Tabell 4 som viser fordeling av avlagte studiepoeng per fakultet, viser at det ved alle enheter er avlagt flere studiepoeng i 2003 enn i 2002.

Totalt er det en økning i avlagte studiepoeng per student fra 32,5 i 2001 og 34,1 i 2002 til 38,5 i 2003 (gjennomsnitt for vår og høst). Dette har flere årsaker. Det er grunn til å tro at det frafallet av studenter som er nevnt ovenfor, har vært størst blant de studentene som har avlagt (bestått) færrest studiepoeng per år. Videre har strykprosenten gått ned fra 12 % høsten 2002 til 10 % høsten 2003, noe vi setter i sammenheng med økt oppmerksomhet på studiekvalitet. En del studenter har fremskyndet å avlegge eksamen mens det ennå kunne gjøres etter gammel ordning. Alle disse faktorene har ført til en reell økning i avlagte studiepoeng per student. I tillegg kommer effekten av at større, udelte eksamener (f.eks. grunnfag) er delt i mindre studiepoenggivende eksamener. I en overgangsperiode vil dette føre til økt studiepoengproduksjon. For 2003 var det størst økning i juridiske og i samfunnsvitenskapelige fag. Fra og med høsten 2003 er de fleste studente-

¹ På mastergrad er 8 av kandidatene i 2003 eksternt finansiert.

ne som tar Ex. phil., tatt opp til et bachelor- eller mastergradsprogram. Dette er årsaken til den sterke nedgangen for Ex. phil. i tabellen, og er årsak til noe av økningen på humanistiske, matematisk-naturvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige fag.

Tabell 3 Avlagte 60-studiepoengsenheter¹ per studium			
Studium som studenten er tatt opp til²	2001	2002	2003
Examen philosophicum	214	209	117
Farmasi	98	105	126
Fiskerifag	254	287	282
Helsefag	94	150	151
Humanistiske fag	463	497	547
Juridiske fag	270	287	396
Matematisk-naturvitenskapelige fag	473	449	471
Medisin	466	592	576
Pedagogiske fag			21
Praktisk-pedagogisk utdanning	80	88	82
Psykologi	117	112	205
Samfunnsvitenskap	662	680	746
Økonomisk-administrativ utdanning	11	13	72
Annet (uspesifisert studienivå) ²	11	12	12
Totalt	3 213	3 482	3 806

Tabell 4 Avlagte 60-studiepoengsenheter¹ per fakultet/avdeling			
Fakultet som er ansvarlig for eksamen	2001	2002	2003
Det humanistiske fakultet	282	295	314
Det juridiske fakultet	283	299	389
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	318	307	309
Det medisinske fakultet	711	898	915
Det samfunnsvitenskapelige fakultet (inkl. Ex. phil.)	1 080	1 092	1 230
Norges fiskerihøgskole	318	364	414
Program for læring og praktisk pedagogikk	92	117	129
Annet og uspesifisert UiTø	128	111	106
Totalt	3 213	3 482	3 806

Universitetet har til nå brukt betydelige ressurser på forberedelse og gjennomføring av kvalitetsreformen. Selv om videreutviklingen av de nye studieprogrammene og full gjennomføring av de ulike sidene ved kvalitetsreformen ennå vil ta tid, er den foreløpige konklusjonen at studiegjennomføringen er blitt mer effektiv. Mens økningen i den bevilgningsbaserte inntekten har økt med ca. 10 % fra 2001 til 2003, har den samlede studiepoengproduksjonen økt med ca. 19 % i samme periode.

Internasjonal mobilitet blant studenter

I forbindelse med gjennomføringen av kvalitetsreformen er det lagt til rette for utvekslingsopphold i studieplanene for samtlige studieprogram. Universitetet har derfor også i 2003 arbeidet videre med å utvikle utvekslingsavtalene. Det ble inngått 28 nye avtaler, hvorav 8 med institusjoner i Øst-Europa. Ved årsskiftet var antallet avtaler totalt 230.

¹ Omfatter både egenfinansierte og eksternt finansierte studiepoeng. Doktorgradsnivå er ikke inkludert.

² Eksamener som er avlagt høsten 2003 i enkeltemner etter gammel studieordning (overgangsregler), er registrert i DBH under «Annet». Disse er her ført under de respektive studier.

Tabell 5 Internasjonal mobilitet blant studenter						
Antall studenter med opphold av minst 3 mnd. varighet	Innreisende			Utreisende		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Flernasjonale programmer	71	37	73	38	39	40
Bilaterale avtaler	22	16	16	5	8	10
Kvoteprogram og NORAD	81	23	27			
Andre ¹	23	10	2	37	12	1
Totalt	197	86	118	80	59	51

Det var en økning i antallet registrerte utvekslingsstudenter etter en nedgang forrige år. Den fleste utekslingene skjer gjennom de flernasjonale Erasmus/Sokrates- og Nordplus-programmene. I tillegg til studenter med opphold på minimum 3 måneder, var 36 studenter på avtalebaserte utvekslingsopphold 1–3 måneder.

Forskning

Doktorgrader

Det ble i 2003 uteksaminert 57 doktorgradskandidater ved Universitetet i Tromsø. Tallet er høyest ved Det medisinske fakultet med 19 kandidater, etterfulgt av Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet med 13, Det samfunnsvitenskapelige fakultet med 12, Norges fiskerihøgskole med 11 og Det humanistiske fakultet med 2 kandidater. Av kandidatene har 16 hatt sin hovedfinansiering fra Universitetet, 19 har hatt hovedfinansiering fra Norges forskningsråd, mens de resterende 22 har vært finansiert av andre eksterne kilder. Kvinneandelen blant de uteksaminerte kandidater var 42 %, som er lavere enn i 2002, men høyere enn i 2001. Det totale antallet doktorgrader har de siste årene variert mellom ca. 50 og ca. 60 per år, med betydelige variasjoner mellom fakulteter og fagområder.

Godt resultat av evaluering gjennomført av internasjonalt panel

Institutt for samfunnsmedisin ved Det medisinske fakultet får vurderingen «Excellent» i den fagevalueringen som Norges forskningsråd har gjennomført av klinisk, epidemiologisk, samfunnsmedisinsk, helsefaglig og psykologisk forskning. «The panel recognised the excellent work being done here in epidemiology, for which the group is world-class in several areas. There is a high volume of publications in good international journals and wide national communication of results. Many of the PhD students have also been 'exported' to other national centres to further develop clinical epidemiology.»

Tabell 6 Avlagte doktorgrader fordelt på fagområder			
Fagområde	2001	2002	2003
Humanistiske fag	6	10	6
Juridiske fag	1		
Matematisk-naturvitenskapelige fag	39	30	34
Medisin	10	7	10
Psykologi		3	1
Samfunnsvitenskap	6	5	6
Totalt	62	55	57

¹ I hovedsak individuelle avtaler

Universitetet bruker rekrutteringsstipendiatstillingene aktivt i den strategiske forsknings-satsingen. Alle disse stillingene inngår i en felles pott og refunderes ved ledighet til ulike fagmiljø i tråd med Universitetets forskningsstrategiske prioriteringer. Dette systemet sikrer at stipendiatstillinger ikke holdes ledige ved fakultetene, samtidig som det gir mulighet for strategisk prioritering og omstilling av FoU-virksomheten over tid. Antallet stipendiatstillinger over rekrutteringsstipendprogrammet er økt fra 75 i 1999 til 126 i 2003. På grunn av tiden det tar å gjennomføre doktorgradsutdanningen (minimum 4 år) anser Universitetet at det er et tilfredsstillende resultat at 16 egenfinansierte kandidater ble uteksaminert i 2003. Universitetet forventer en økning i antall avlagte doktorgrader i årene fremover i takt med tildelingen av rekrutteringsstillinger fra departementet.

Vitenskapelige publikasjoner

Det totale antallet vitenskapelige publikasjoner i 2003 er ca. 1850, som er en svak nedgang fra foregående år. Dette går fram av tabellen på neste side. Antallet vitenskapelige publikasjoner utgitt på forlag er redusert med nær 5 % fra 2002 til 2003, mens antallet «Foredrag ved vitenskapelig konferanse» har økt med mer enn 30 %. Begge disse kategoriene er langt høyere enn i 2001 da de var henholdsvis 811 og 153. Det har vært nedgang i kategoriene under «Andre rapporter».

Tabell 7 Vitenskapelige publikasjoner								
	2002				2003			
Fakultet/ avdeling	Forlags- utgitte	Foredrag ved vit. konferan- ser	Andre rapporter	Sum	Forlags- utgitte	Foredrag ved vit. konferan- ser	Andre rapporter	Sum
Hum. fak.	81	45	32	158	98	87	24	209
Jur. fak.	25		1	26	9	25	1	35
Mat.-nat. fak.	153	43	112	308	144	80	30	254
Med. fak.	371	179	263	813	336	214	283	833
NFH	99	26	27	152	80	20	17	117
SV-fak.	203	70	29	302	209	52	19	280
TMU	21	14	31	66	32	7	21	60
PLP	11	4	5	20	14	16	4	34
U-Vett	7	11	3	21		8	2	10
Samisk senter	3	2		5	3	2	1	6
UB	7	5	1	13	10	10		20
Totalt	981	399	504	1 884	935	521	402	1 858

Universitetet har fra 2002 brukt betydelige ressurser på kvalitetsreformen. På grunn av de store omleggingene både av studieplaner og av undervisnings- og evalueringsformer dette innebærer, har dette innebåret en økt aktivitet på dette området også blant de som er ansatt i undervisnings- og forskerstillinger. Innsatsen på dette området har vært stor og det er grunn til å tro at dette har gått på bekostning av tid til forskning. En er derfor tilfreds med at antallet forlagsutgitte publikasjoner og foredrag ved vitenskapelige konferanser er betydelig høyere enn i 2001, selv om det er en mindre nedgang fra 2002.

Internasjonal mobilitet blant ansatte

Universitetet i Tromsø deltar i flere samarbeidsprosjekter med utviklingsland under NUFU-programmet: Botswana, Etiopia, Guatemala, Kamerun, Nicaragua og Tanzania. I

2003 hadde universitetet 6 pågående prosjekter. De fleste prosjektene er innen samfunnsfag. NUFU¹-prosjektene har i 2003 hatt en samlet budsjetttramme på ca. kr 6 mill.

Tabell 8 Internasjonal mobilitet blant ansatte						
Antall ansatte med opphold av minst 1 ukes varighet, knyttet til programmer	Innreisende			Utreisende		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Flernasjonale programmer ²	2		1	15	12	10
NUFU ¹	15	4	1	11	8	4
Andre ³	32	17	8	96	62	95
Totalt	49	21	10	122	82	109

Det meste av forskermobiliteten, både inn og ut, foregår imidlertid ikke gjennom programmene, men gjennom konkrete samarbeidsprosjekter innenfor forskning og gjennom verdifulle uformelle faglige nettverk. Avtalene som inngås for denne typen utveksling er oftest ikke formaliserte avtaler på institusjonsnivå. Det samme gjelder avtaler som inngås mellom en veileder og hennes faglige utenlandske kontakter om utenlandsopphold for doktorgradsstudenter.

Formidling

Fagmiljøene ved Universitetet gav i 2003 ut hefter/utgivelser i 10 tidsskrifter og skriftserier. Den største av disse er Tromsø Museums populærvitenskapelige tidsskrift *Ottar*, med 5 utgivelser og et opplag på 6 500.

Tromsø Museum – Universitetsmuseet er et vitenskapelig museum med både forskning, konservering og formidling som oppgave. Forskningsformidling og folkeopplysning foregår på flere måter. De faste og vekslende utstillingene er de viktigste elementene for å trekke folk til museet, men det holdes også foredrag og undervisning. I 2003 var det nær 80 000 besøkende ved museet. I tillegg kommer besøkene på utendørsarrangement, i Botanisk hage og på nettutstillingene. Nye nettutstillinger er en viktig del av den videre utviklingen av museets formidling. I tillegg til tidsskriftet *Ottar*, skjer skriftlig formidling bl.a. gjennom det engelskspråklige heftet *Way North*.

Universitetsbiblioteket har i 2003 gjennomført 3 større utstillinger: *Det offentlige helsevesen 400 år 2003*, *Cora Sandel – Sara Fabricius* og *Flora Danica – Vakker vitenskap*. I tillegg har Universitetsbiblioteket satt opp 10–15 utstillinger, basert på materiale fra egne samlinger, for å markere aktuelle hendelser innenfor forskning og kulturliv. Alle Universitetsbibliotekets utstillinger har gratis adgang, og det er følgelig ikke registrert besøkstall. Universitetsbiblioteket har også praktisk ansvar for den permanente nettutstillingen *The Northern Lights Route*, som inngår i Europarådets prosjekt om europeiske kulturveger. Utstillingen er et samarbeid mellom Universitetsbiblioteket i Tromsø og Nasjonalbiblioteket. I 2003 ble det gjort et betydelig løft for å øke Bibliotekets samling av antikvarisk litteratur, ved innkjøp av det berømte botaniske plansjeverket *Flora Danica*, som ble utgitt i København i en periode på over 100 år fra 1761. Verket inneholder over 3000 håndkolorerte kobberstikk av planter fra hele Norden.

¹ Nasjonalt utvalg for utviklingsrelatert forskning og utdanning, administreres av Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU)

² Erasmus/Sokrates, Leonardo og Nordisk Forskerutdanningsakademi

³ I hovedsak individuelle avtaler

Universitetet ivaretar funksjonen som NFRs regionkontakt for *Forskningsdagene* i Troms og er drivkraften i samarbeidet med de andre forskningsaktører i Tromsø om fellestiltak som Forskningstorget i Tromsø. Dette var i 2003 et samarbeid mellom 14 aktører innen FoU og næringsliv i Tromsø. En rekke av Universitetets forskere og ansatte deltok også på Forskningsdagene utenfor Tromsø by.

«*Lørdagsuniversitetet* – det nyttige og det behagelige» er et populærvitenskapelig tilbud til byens befolkning som Universitetet lanserte i 2000. I vårsemesteret 2003 var temaet for foredragsrekken *helse* i anledning 400-års jubileet for det offentlige helsevesen. I høstsemesteret har temaet vært *elementene*. Også dette året har tiltaket vært en stor publikumssuksess.

5. Resultatene av eksternt finansiert virksomhet

Resultat og investeringer¹

Universitetet i Tromsø hadde i 2003 et overskudd på den eksternt finansierte oppdragsvirksomheten på 9,473 mill. Overskuddet skriver seg fra midler som ble tilført Universitetet i forbindelse med oppløsning av stiftelsen Forut i 2003. Midlene er regnskapsført som ekstraordinære inntekter. Forutsetningen for at Universitetet skulle tilføres disse midlene var at de i sin helhet skulle benyttes til kjøp av aksjer i forbindelse med aksjeutvidelsen (emisjonen) i Norut Gruppen AS. I tillegg til overskudd i 2003 ble 2,5 mill. av tidligere opptjent egenkapital benyttet til kjøp av aksjer i Norut Gruppen AS. Samlet økning i bokført verdi av aksjene i Norut Gruppen AS er på 11,970 mill. kroner. Universitetet i Tromsø har nå en eierandel på 54 % i Norut Gruppen AS.

Det er for øvrig ikke generert overskudd på eksternt finansierte oppdragsprosjekter i 2003. Den samlede egenkapitalen til Universitetet er ved utgangen av året på 21,271 mill. kroner

Med utgangspunkt i forskningsmiljøet ved Universitetet ble legemiddelselskapet Lytix Biopharma AS stiftet i juli 2003. Universitetet eier 29 % av aksjene i selskapet. Selskapet er etablert med sikte på å kommersialisere forskningsresultater innenfor kreftforskning.

I januar 2004 ble selskapet Rya Gods AS etablert. Selskapet som i sin helhet er eid av Universitetet i Tromsø, har som formål å fremme grunnforskning om arktiske og antarktiske dyr gjennom å yte økonomisk støtte til forskningsprosjekter med grunnlag i avkastningen på de finansielle verdier selskapet forvalter. Universitetets kapitalinnskudd i selskapet er på 7,9 mill. kroner. Dette er opptjent egenkapital fra tidligere år.

Universitetenes og høgskolenes nyvunne rett til kommersiell utnyttning av egne forskningsresultat åpner nye muligheter for etablering av ny kunnskapsbasert virksomhet. Erfaringene med det nye rettighetsregimet er så langt positive, og loven har medført økt fokus på kommersialisering av forskningsresultater. I likhet med de øvrige norske universitetene har Universitetet i Tromsø i løpet av det siste året opprettet et Technology Transfer Office (TTO), som har til formål å arbeide for at Universitetet kommersialiserer flest mulig av sine forskningsresultat. Det er også opprettet et kommersialiseringsutvalg som blant annet skal beslutte hvorvidt Universitetet skal overta patentrettigheter til patentbare oppfinnelser gjort av ansatte ved Universitetet i Tromsø.

¹ Universitetene følger ikke regnskapsloven, men retningslinjer fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet

Internt organisert eksternt finansiert virksomhet

Universitetet har i 2003 hatt inntekter til eksternt finansiert virksomhet som vist i tabellen nedenfor. Hoveddelen av denne virksomheten er bidragsfinansiert.

Tabell 9 Oppdrags- og bidragsprosjekter ¹		
Innbetalinger fordelt på kategorier av finansieringskilder ² :		
	2002	2003
Statlige etater ³	77 534	85 706
Kommuner/fylkeskommuner ⁴	9 966	5 833
NFR	96 786	174 166
Organisasjoner ⁵	7 509	9 938
Næringsliv/private (Norge) ⁶	37 571	19 537
EU	9 166	11 345
Andre utland ⁷	21 940	20 370
Stiftelser i tilknytning til universitetet ⁸	2 363	2 720
Totalt	262 835	329 615

Universitetet i Tromsø deltok i 2003 i 38 EU-finansierte forskningsprosjekter med et økonomisk omfang på ca. 11,3 millioner kr. Av disse er 34 prosjekter finansiert gjennom EUs femte rammeprogram for forskning og utvikling. Fire av prosjektene koordineres av universitetet. Femten av prosjektene startet i 2002 eller fra 1.1.2003. Prosjektene er nesten likt fordelt i antall mellom programmet for miljø og bærekraftig utvikling (EEDS) og programmet *Quality of life*. Norges fiskerihøgskole og Institutt for geologi ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet er ansvarlig for ca. 70 % av kontraktene, mens Det medisinske fakultet har fem kontrakter og SV-fakultetet har to.

Universitetet arbeider for å øke den eksterne forskningsfinansieringen. Spesielt anses mulighetene gode for mer EU-finansiering gjennom deltakelse i EU s 6. rammeprogram. Videre er det av stor betydning for Universitetet i Tromsø å kunne videreføre EISCAT-samarbeidet. Gjeldende avtale mellom de involverte landene utløper i 2006. Universitetet i Tromsø samarbeider med sentrale myndigheter for å komme frem til en ny avtale med de andre landene slik at videre drift av forskningsstasjonene sikres.

Et voksende marked innenfor etter- og videreutdanning gjør at universitetet ser det som sannsynlig at en vil kunne øke antall studenter innenfor kategorien i årene fremover.

¹ Disse tallene er ikke direkte sammenliknbare med note 1 i regnskapet. I tabellen inngår kursavgifter og innbetalinger fra Norges forskningsråd, men disse er skilt ut fra inntektene i note 1 i henhold til retningslinjene som er gitt av departementet.

² De største finansieringskildene i de ulike kategoriene i 2003 (beløp i millioner kroner):

³ Statlige: Sosial- og helsedirektoratet: 35,0; Helse Nord m/foretak: 6,4; Forsvaret: 4,8

⁴ Kommuner/fylkeskommuner: Troms fylkeskommune: 0,7; Tromsø kommune: 0,7

⁵ Organisasjoner: Nasjonalforeningen for folkehelsen: 1,7; Norske kvinners sanitetsforening: 1,0

⁶ Nær.liv/private(Norge): Statoil: 5,0; Biotec Pharmacon: 1,9

⁷ Andre utland: EISCAT: 12,6; Helsingborg kommune: 1,0

⁸ Stiftelser o.l. i tilknytning til universitetet: Aakre-fondet: 0,8; NORUT-gruppens selskaper: 0,9

6. Universitetets strategiske planer og utfordringer

Mål og strategier

Ambisjonen er at Universitetet i Tromsø skal videreutvikle forskningsmiljøene med flere grupper i den internasjonale forskningsfronten. Visjonen er at den nordlige landsdelen gjennom Universitetet skal være en framtrедende region innen forskningsbasert kunnskaps- og kompetansebygging.

Universitetets hovedutfordring er å skape forskningsresultater og tilføre arbeidskraft av høy kvalitet til et samfunn i omstilling. Natur- og samfunnsmessige endringsprosesser reiser problemstillinger som det er universitetets oppgave å belyse. Globalisering, regionalisering og modernisering gjør at samfunnet dras mellom tilhørighet og oppbrudd, tradisjon og fornyelse. Dette stiller krav til ny kunnskap om kulturendringer, urfolksspørsmål, politiske rammebetingelser og helsemessige utfordringer. En dypere forståelse av naturmiljøet er et viktig grunnlag for å forstå samfunnsmessige endringer. Universitetet i Tromsø skal utnytte de naturlige forutsetninger det har og satse strategisk på forskning innenfor følgende felt: marine fag, biologi, medisin, teknologi, fysikk, samisk-/urfolksspørsmål og språk. For samtlige felt vil den nordlige og arktiske dimensjonen være framtrедende. I tiden framover vil også skjæringsfeltene biomarine fag, biomedisin, telemedisin og flerkulturelle forhold være viktige satsingsområder for Universitetet.

Hovedmålet for forskningen ved Universitetet i Tromsø er å utvikle flere toppmiljøer innenfor de strategiske satsingsområdene. For å nå dette målet vil Universitetet stimulere innsatsen i de enkelte fagmiljøene gjennom:

- prioritering av ressurser til de strategiske satsingsområdene
- oppfølging av anbefalinger i den nasjonale doktorgradsevalueringen
- prioritering av utviklingsmidler til tverrfaglige og/eller eksterne forskningsprosjekter

Hovedmålet for utdanningen ved Universitetet i Tromsø er å legge best mulig til rette for god og framtidsrettet utdanning og å befeste posisjonen som breddeuniversitet. For å nå dette målet vil Universitetet arbeide for økt utviklings- og undervisningsinnsats gjennom å:

- legge til rette for en tettere og mer målrettet oppfølging av den enkelte student
- etablere nyskapende studietilbud med tverrfaglig profil
- utvikle nye masterprogrammer som er internasjonalt konkurransedyktige
- legge til rette for utvikling av videreutdanningstilbud i fagmiljøene
- legge til rette for en sterkere informasjonsteknologisk profil integrert i fagene
- sikring av rekruttering til klassiske skolefag som språk, litteratur og realfag

Våren 2004 ble det fullført en revisjon av retningslinjene for fordeling av arbeidsoppgaver for vitenskapelig personale med fokus på fleksibilitet. Dette som en tilpasning til nye undervisnings- og vurderingsformer.

Hovedmålet for Universitetets formidlingsaktivitet er å viderebringe forskningsbasert kunnskap for å bidra til å sikre allmennhetens kunnskapsplattform og samtidig være brukerrettet i forhold til enkeltpersoner, grupper og organisasjoner som etterspør kunnskapen i sitt daglige virke. Formidling av aktivitetene ved Universitetet er også strategisk viktig i forhold til å synliggjøre samfunnsrelevansen og skape allmenn forståelse for virksomheten. Universitetet vil i de kommende år legge til rette for en styrking av formidlingsaktiviteten og andre sider ved intern og eksternt kommunikasjon.

En større grad av fleksibilitet for å møte framtidige utfordringer er viktig i organiseringen av Universitetet i Tromsø. Samtlige ansatte ved institusjonen skal ha et fornyet fokus på primæraktivitetene gjennom:

- faglig og administrativ ledelsesutvikling
- styrking av arbeidet med rekruttering av kvinner til vitenskapelige toppstillinger
- legge til rette for bedre teknisk og administrativ støtte til faglige funksjoner
- utvikling og endring av organisasjonen

Planlegging og oppstart av andre byggetrinn av Medisin- og helsefagbygget (MH II), samt igangsetting av planarbeidet for etablering av et Biosenter på campus er prioriterte og nødvendige oppgaver i en videre utbygging av Universitetet.

I forbindelse med den økte petroleumsvirksomheten i nord er det etablert et samarbeidsorgan mellom Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Narvik og Universitetet i Tromsø: *Universitets- og høgskolesenteret i Hammerfest*. Det arbeides nå, blant annet sammen med oljeindustrien, for å opprette et studium på masternivå innen miljø og energi.

Den marine biobanken (Marbank), som er et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Tromsø, Fiskeriforskning, Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstitutt, er under etablering. Marbank skal gjøre marine organismer og materiale fra områdene langs Norskekysten tilgjengelige for nasjonale FoU-miljøer og industri som vil drive grunnleggende og anvendt forskning og bioprospektering med tanke på kommersiell utnytting av marine biomolekyler.

Havbruksstasjonen i Tromsø eies av Universitetet i Tromsø og Fiskeriforskning, og er et viktig element i infrastrukturen for havbruksrelatert forskning i landsdelen. I løpet av 2004 vil et nytt, moderne sjøanlegg være på plass ved stasjonen. Dette vil styrke forskningsmulighetene ytterligere.

Tromsø-miljøet er et tyngdepunkt i den nasjonale satsingen på torskavl, og det er et tett samarbeid mellom forskere ved Universitetet og Fiskeriforskning og bedrifter i landsdelen. Torskavl vil stå sentralt i havbruksforskningen ved Universitetet i Tromsø i årene framover.

Universitetets har et nasjonalt ansvar for samisk og urfolksrelatert forskning, utdanning og formidling. I tillegg til samarbeid med andre institusjoner om dette temaet, er SARVVIS – Samisk senters program for reindriftsrelatert forskning – en av universitetets strategiske satsninger. Programmet er blitt fulgt opp med stipendiatstillinger, og den naturvitenskapelige delen har fått prosjektstøtte fra Forskningsrådet.

Dersom landsdelen skal framstå som kunnskaps- og kompetansebygger på internasjonalt nivå, må Universitetet i Tromsø være pådriver for samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene i Nord-Norge. Universitetet skal være en aktiv samarbeidspartner for forvaltning og næringsliv og slik være en viktig aktør i kultur- og samfunnslivet i landsdelen. Visjonen innebærer at Universitetet i Tromsø skal være en attraktiv arbeidsplass som oppfattes som den beste arena for forskning, undervisning, innovasjon og kompetansebygging.

Universitetet i Tromsø og de statlige høgskolene i Nord-Norge samarbeider nært i Råd for høgre utdanning i Nord-Norge (RHU). Gjennom dette er også forskningssamarbeidet mellom institusjonene i løpet av de siste årene blitt mer fokusert og formalisert. I tillegg har universitetet inngått samarbeidsavtaler med de enkelte høgskolene i Nord-Norge. De regionale sentrene for kompetanseutvikling i landsdelen har utvilsomt hatt en utviklingsmessig drivkraft. Universitetenes og høgskolenes nyvunne rett til kommersiell utnytting av egne forskningsresultat åpner nye muligheter for etablering av ny teknologibasert virksomhet. Universitetet i Tromsø har i løpet av det siste året opprettet et Technology Transfer Office (TTO), som har til formål å arbeide for at Universitetet kommersialiserer flest mulig av sine forskningsresultat. En betydelig flaskehals for forskningsbasert kommersialisering er imidlertid mangelen på finansieringsmuligheter. Denne utfordringen vil

ventelig øke som følge av økt tilgang av prosjekter under det nye rettighetsregimet. Universitetet vil i denne forbindelse særlig framholde betydningen av bedre regionale finansieringsordninger for ny forskningsbasert virksomhetsetablering, med etablering av regionale såkornfond som det mest betydningsfulle tiltaket.

Kvalitetsreformen – studiestruktur og studieopplegg

Arbeidet med kvalitetsreformen har stått sentralt i også 2003. Universitetet har ved organiseringen av arbeidet lagt sterk vekt på aktiv deltakelse fra ansatte og studenter ved fakultetene og instituttene.

1. juli 2003 gikk Universitetet over til ny gradsstruktur. Universitetet etablerte 32 treårige bachelorprogram, 43 toårige masterprogram og 12 femårige integrerte masterprogram inkludert ny lærerutdanning med tre lektorprogram. I tillegg ble to separate årsstudier opprettet. Gradene cand. med. og cand. psychol. var uendret.

Fagmiljøene arbeidet med nye lærings- og vurderingsformer i forbindelse med oppretting av de nye emnene som inngår i studieprogrammene. Det ble i 2003 utarbeidet forslag til kvalitetssikringssystem for utdanningene. Kvalitetssikringssystemet er i funksjon fra våren 2004 som et dynamisk system for å videreutvikle kvaliteten i utdanningen. I dette inngår oppretting av programstyrer som et helt nytt organ ved universitetet. Alle studieprogram er tilknyttet et programstyre, og programstyrene vil ha en nøkkelrolle i kvalitetsarbeidet. Som grunnlag for programstyrenes arbeid er det vedtatt retningslinjer for arbeids- og ansvarsfordeling i den nye grads- og studiestrukturen.

I de nye studieprogrammene legges det også til rette for at studentene skal kunne ta et delstudium i utlandet. Den videre utviklingen av studietilbudene vil være en kontinuerlig prosess. Universitetet i Tromsø skal videreføre arbeidet med reformen og følge opp alle sider av denne. Universitetet skal kontinuerlig vurdere hvilke tiltak som skal til for å øke kvaliteten på utdanningen og dermed øke gjennomstrømmingen som er en del av intensjonen med reformen. De neste årene vil være preget av justeringer både av emnebeskrivelser, vurderingsformer, faglig innhold i programmene og undervisningsopplegg.

Utdanningsplanene ble tatt i bruk fra høsten 2003 for alle nye studenter. Arbeidet med å innpasse igangværende studenter til de nye bachelor- og mastergradsprogrammene har vært omfattende, men ble gjennomført i god tid før semesterstart høsten 2003. Innpassingen til de nye studieprogrammene med tilhørende individuelle utdanningsplaner ble gjennomført ved personlig veiledning og med vekt på god informasjon.

Kvalitetsreformen – organisering og styring

I forbindelse med endringen i lov om universiteter og høyskoler §4, som nå gir universitetsstyret økt frihet og myndighet til å fastsette den interne organiseringen, startet en i 2002 arbeidet med en «nullstilling» av organisasjonen. Universitetsstyret fastsatte i februar 2003 den framtidige organisasjons-, styrings- og ledelsesstrukturen ved Universitetet i Tromsø. Styret vedtok å videreføre gjeldende styringsstruktur inntil ny lov om universiteter og høyskoler er behandlet av Stortinget. Strategiske funksjoner kombinert med optimal ressursutnyttelse skal vektlegges sterkere i den interne styringen i årene som kommer.

Dagens fakulteter ved Universitetet i Tromsø har ulik størrelse. Instituttene størrelse varierer også sterkt. Dette skaper asymmetri i styringsstruktur og beslutningsveg. Fokus og arbeidsressurser skal derfor settes inn på å gjennomgå fakultets- og instituttstrukturen og råds- og utvalgsstrukturen slik at de er mest mulig hensiktsmessige i lys av de endringer som følger av kvalitetsreformen og institusjonens rammebetingelser på litt sikt. Ved Norges fiskerihøgskole har det pågått en prosess for å forenkle administrative rutiner og omorganisere høgskolens samlede administrasjon. Arbeidet ventes sluttført første halvdel av 2004. Det humanistiske fakultet har gjennomført overgangen fra tolv til to institutter,

og samtidig gjennomgått og reorganisert den administrative staben. Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er administrasjonen sentralisert og gruppert i faggrupper for bedre å tjene som serviceapparat for studenter og vitenskapelig ansatte. Basert på forslagene til tiltak i administrasjonsgjennomgangen har universitetsdirektøren i 2003 satt i gang en prosess for en omlegging av IT-tjenestene ved Universitetet. Prosjektet ventes slutført våsemesteret 2004, og denne prosessen vil medføre en betydelig omstilling av hele det administrative apparatet. I Sentraladministrasjonen er både Studieavdelinga, Personalavdelinga og Økonomiavdelinga blitt omorganisert. De to sistnevnte er slått sammen til én avdeling.

Universitetet har et rammebudsjetteringssystem der fakultetene får tildelt midler de har stor frihet til selv å disponere. Dette gjelder f.eks. hvilke stillinger det skal tilsettes i og hvordan midlene skal fordeles mellom lønn, drift og investeringer. Universitetsstyret påvirker beslutninger, prioriteringer og ressursdisponeringen indirekte gjennom den interne budsjettfordelingsmodellen og måten insentivene og belønningsmekanismene er utformet på.

Fakultetene og fagmiljøene tildeles i økende grad midler etter oppnådde resultater innenfor undervisning og forskning i tråd med det nasjonale finansieringssystemet. Universitetsstyret tildeler videre øremerkede midler direkte til strategiske satsingsområder og fordeler/refordeler stipendiat- og postdoktorstillinger. Samtidig som rammebudsjettene til fakultetene fastsettes, vedtar universitetsstyret styringssignaler for de enkelte fakulteter/avdelinger for året som kommer.

7. Resultatdisponering¹

Universitetet hadde i 2003 et overskudd på eksternt finansiert virksomhet på 9,473 mill. I henhold til retningslinjene fra departementet er det adgang til å benytte overskudd på eksternt finansiert virksomhet til kjøp av aksjer. Overskuddet i 2003 er sin helhet benyttet til kjøp av aksjer i Norut Gruppen AS.

Ved utgangen av 2003 er 12 mill. av den samlede egenkapitalen på 21,271 mill. investert i aksjer. Våren 2004 ble Rya Gods AS stiftet. Universitetets kapitalinnskudd i selskapet er på 7,9 millioner.

¹ Universitetene følger ikke regnskapsloven, men retningslinjer fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet

8. Styringsorganer og administrasjon

Styrets sammensetning

Styret for Universitetet i Tromsø har i 2003 bestått av følgende:

Rektor

Jarle Aarbakke Professor, Med.fak.

Prorektor

Gerd Bjørhovde Professor, Hum.fak.

Vitenskapelige tilsatte

Einar Niemi Professor, SV-fak.

Unni Pia Løvhaug Førsteamanuensis, Mat.-nat.fak.

Vararepresentanter

Bjørn Hersoug Professor, NFH

Tormod Brenn Førsteamanuensis, Med.fak.

Sidsel Saugestad Professor, SV-fak.

Turid Moldenæs Førsteamanuensis, SV-fak.

Teknisk/administrative tilsatte

Jan A. Larssen Overingeniør, NFH

Vararepresentant

Jan Alexandersen Rådgiver, U-VETT

Studentrepresentanter

Johanne Raade SV-fak. (til 24.02.2003)

Julia Holte Sempler SV-fak. (fra 24.02.2003)

Andreas Robertsen NFH (vårsemesteret)

Sverre Johansen NFH (høstsemesteret)

Vararepresentanter

Anne Dahl SV-fak. (vårsemesteret)

Ståle Berglund SV-fak. (vårsemesteret)

Anja K. Skjelnes SV-fak. (høstsemesteret)

Andreas Robertsen NFH (høstsemesteret)

Eksterne representanter oppnevnt av KUF/UFD

Heidi Meland Daglig leder, Gildeskål

Ellen Inga O. Hætta Reindriftssjef, Kautokeino

Hagbart Nilsen Bedriftsleder, Båtsfjord

Jan Henry T. Olsen Fylkesarbeidssjef, Tromsø

Vararepresentanter

Leif Arne Heløe Dr. odont., Oslo

Hilde Sjurelv Rådgiver, Tromsø

Herbjørg Valvåg Daglig leder, Finnsnes

Tomas Norvoll Prosjektleder, Bodø

Dekaner / valgte ledere på avdelingsnivå**Dekaner**

Det humanistiske fakultet	Professor Erik H. Egeberg
Det juridiske fakultet	Førsteamanuensis Tore Henriksen
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	Professor Tore Vorren
Det medisinske fakultet	Professor Georg Sager
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	Førsteamanuensis Synnøve Jenssen
Norges fiskerihøgskole	Førsteamanuensis Knut Heen

Valgte ledere ved enheter under styret

Tromsø museum	Konservator Dikka Storm
PLP	Universitetslektor Liv Carstens Knudsen

Valgte styreledere for sentre

U-VETT	Førsteamanuensis Torbjørn Trondsen, NFH
Samisk senter	Førsteamanuensis Bård A. Berg, SV-fak
SEMUT	Førsteamanuensis Arne Kommisrud, SV-fak
Kvinnforsk	Førsteamanuensis Anka Ryall, Hum. fak
Roald Amundsens senter for arktisk forskning.	Professor Asgeir Brekke, Mat.-nat. fak.

Administrativ ledelse

Universitetsdirektør	Arne Benjaminsen
Assisterende universitetsdirektør	Jan Larsen

Arbeidet med kvalitetsreformen har stått sentralt i 2003 og har krevd mye av studentenes og de ansattes ressurser. Til tross for den store arbeidsinnsatsen reformarbeidet har krevd, har Universitetet i Tromsø gode resultater å vise til. Studiepoengproduksjonen totalt og per student har økt, og den vitenskapelige produksjonen har holdt samme nivå som i 2002, og høyere enn i 2001. Styret er svært tilfreds med måten reformen er gjennomført på og takker studenter og ansatte for innsatsen.

Tromsø, 13. mai 2004

Jarle Aarbakke (Rektor) Gerd Bjørhovde (Prorektor) Einar Niemi Unni Pia Løvhaug
 Jan A. Larssen Heidi Meland Sverre Johansen Andreas Robertsen
 Ellen Inga O. Hætta Hagbart Nilsen Leif A. Heløe Arne Benjaminsen (Universitetsdirektør)

Årsregnskap 2003

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp etter mal fra regnskapsloven og god regnskapsskikk, tilpasset universitet- og høyskolesektoren.

Anvendt regnskapsprinsipp

Inntekter

Inntekter er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent.

Tilskudd til den bevilgningsfinansierte virksomheten inntektsføres når inntekten anses for opptjent. Den andelen av tilskuddet som er øremerket konkrete tiltak anses som utsatt inntekt inntil tiltakene er gjennomført. Det statlige bevilgningsreglementet tilsier at den andel av det statlige tilskuddet som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen er å anse som en forpliktelse. Dette vil tilsvare avsetninger til fremtidige tiltak eller prosjekter. Denne avsetningen presenteres på egen linje i balansen.

Kostnader

Kostnader er resultatført i den perioden den er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Prosjekter

Inntekten knyttet til prosjekter innenfor ekstern finansiert virksomhet (EFV) inntektsføres gjennom saldering av aktive prosjekter. Denne metoden tilsier at påløpte kostnader tilsvarer fremdriften i prosjektet. Dette gir en periodisering som tilsvarer løpende avregning uten fortjeneste.

Det foretas ikke en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive prosjekter, eventuelle tap kostnadsføres som hovedregel ved endelig konstatering av eventuell underdekning i prosjektet. Tap er først kjent ved avslutning av prosjektet.

For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Investeringer og påkostninger

Investeringer og påkostninger i eiendom, bygg og utstyr balanseføres ikke i regnskapet, slike anskaffelser kostnadsføres fortløpende. Balanse- og resultatregnskapet inkluderer derfor henholdsvis ikke driftsmidler eller avskrivninger. Investeringer defineres som anskaffelser større enn kr 50 000 og med en levetid utover tre år.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andre finansielle eiendeler

Aksjer og andre finansielle eiendeler som er anskaffet før 1. januar 2003 skal balanseføres til anskaffelseskost, med tilsvarende passiva post under gjeld. Dette prinsippet skyldes at aksjene allerede er balanseført i statens kapitalregnskap. Aksjer og andre eiendeler som er ervervet etter 1. januar 2003 ved å nytte overskudd av eksternt finansiert virksomhet, skal bokføres i balansen til den enkelte institusjon til anskaffelseskost uten tilsvarende motpost.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost etter FIFO- prinsippet og virkelig verdi. Det foretas nedskrivning for påregnelig ukurans.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for tap. Det gjøres fradrag for tap i samsvar med reglene i Statens økonomireglement.

Internhandel

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender er eliminert i finansregnskapet.

Pensjoner

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Ekstraordinære poster

Transaksjoner som anses som uvanlige, uregelmessige og vesentlige klassifiseres som ekstraordinære.

Egenkapital

Universitet og høyskoler kan kun opptjene egenkapital innenfor den eksternt finansierte virksomheten (EFV). Ubenyttede midler innenfor den bevilgningsfinansierte virksomheten anses som en forpliktelse, med henvisning til gjennomføring av statsoppdraget.

Deler av de midlene som opptjenes innenfor EFV kan føres tilbake til organisasjonen og inngår i deres tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennominterne disponeringer er øremerket slike formål, kan klassifiseres som egenkapital ved enhetene. All opptjent egenkapital ved Universitetet i Tromsø disponeres imidlertid av universitetsstyret eller universitetet sentralt. Universitetet i Tromsø opererer derfor ikke med "egenkapital ved enhetene".

Kontantstrøm

Kontantstrømsoppstillingen følger den direkte metode. Oppstillingen er dog vesentlig tilpasset universitets- og høyskolesektoren. Tilpasningen er i første rekke knyttet til prinsippet om kostnadsføring av investeringer og at sektoren ikke har noen form for finansiering gjennom lån.

Kontoplan

Samtlige universiteter benytter NS 4102 som utgangspunkt for sin interne kontoplan. Det er gjort tilpasninger innenfor kontogruppe 4, som følge av at investeringer kostnadsføres fortløpende. Anskaffelser som etter regnskapsloven ville blitt balanseført kostnadsføres i kontogruppe 4.

RESULTATREGNSKAP

Alle beløp i NOK 1000

	Note	2003	2002
Tilskudd fra UFD og andre departementer	15	950 863	886 564
Tilskudd fra NFR	15	122 309	103 311
Inntekt fra oppdragsvirksomhet		158 676	159 203
Salg av eiendom, utstyr og lignende		13 271	3 663
Andre inntekter		45 489	36 241
Sum driftsinntekter (Sum oppdrags- og andre inntekter)	1	1 290 608	1 224 234
Lønnskostnader	2	-812 320	-735 151
Investeringer og vedlikehold	3	-85 247	-75 039
Andre driftskostnader	4,9	-392 882	-413 921
Sum driftskostnader		-1 290 449	-1 224 111
Driftsresultat		159	123
Netto finanskostnad	5	-159	-123
Ordinært resultat		0	0
Ekstraordinær inntekt		9 473	
Ekstraordinær kostnad			
Sum ekstraordinære poster	6	9 473	0
Årsresultat		9 473	0
Foprdeling av årsresultatet			
Til egenkapital ved enhetene	16		
Til annen egenkapital	17	9 473	
Sum fordelt		9 473	0

BALANSEREGNSKAP

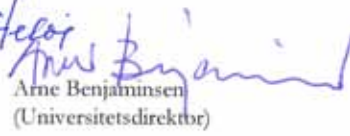
Alle beløp i NOK 1000

	Note	2003	2002
EIENDELER			
Aksjer og leieboerinnskudd m.v.	7	28 925	17 687
Beholdninger/varer	8	457	380
Kundefordringer	9	20 890	22 357
Prosjektfordringer	10	60 007	45 851
Andre fordringer	11	38 919	35 760
Bankinnskudd, kontanter og lignende	12	351 862	237 865
SUM EIENDELER		501 060	359 900
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL (fra eksternt finansiert virksomhet)			
Egenkapital ved enhetene	16		
Annen egenkapital	17	26 271	11 798
Sum egenkapital		26 271	11 798
AVSETNING FOR FORPLIKTELSE			
Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfin. virksomhet	15	130 227	66 590
Sum avsetning for forpliktelser		130 227	66 590
GJELD			
Aksjer og leieboerinnskudd m.v. – motpost	7	10 756	17 687
Leverandørgjeld		13 181	32 242
Skyldig skattetrekk (forskuddstrekk)		29 309	29 984
Andre skyldige offentlige trekk		14 428	8 664
Skyldige offentlige avgifter	13	20 912	1 834
Avsatte feriepenger		63 360	59 120
Prosjektgjeld	10	110 678	94 509
Annen kortsiktig gjeld	14	81 938	37 472
Sum gjeld		344 562	281 512
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		501 060	359 900

Tromsø, 31. desember 2003 / 13. mai 2004

 Jarle Aarbakke
(Rektor)
  Gerd Bjørhovde
(Prorektor)
  Einar Niemi
  Unni Pia Lovhaug

 Jan A. Larssen
  Heidi Meland
  Sverre Johansen
  Andreas Robertsen

 Ellen Inga O. Hætta
  Hagbart Nilsen
  Leif A. Heloe
  Arne Benjaminsen
(Universitetsdirektor)

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Alle beløp i NOK 1000

2003 **2002****KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER**

Driftsresultat	159	123
Kostnadsføring av driftsmidler	85 247	75 039
Endring i varer	-77	0
Endring i kundefordringer	1 467	-374
Netto endring prosjektfordringer/-gjeld	2 013	6 847
Endring i leverandørgjeld	-19 061	19 647
Endring i andre tidsavgrensningsposter	69 714	-22 201
(A) Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	139 462	79 081

KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER

Endring i aksjer og leieboerinnskudd med mer	-11 238	0
Endring i aksjer og leieboerinnskudd med mer - motpost	-6 931	0
Ikke-likvide aksjetransaksjoner*	13 253	0
Kostnadsføring av driftsmidler	-85 247	-75 039
(B) Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-90 163	-75 039

KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER

Endring avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet	63 637	34 392
Netto finanskostnad	-159	-123
(C) Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	63 478	34 269

KONTANTSTRØMMER FRA ANDRE ENDRINGER

Sum ekstraordinære poster	9 473	0
Ikke-likvide aksjetransaksjoner**	-8 253	0
(D) Netto kontantstrøm andre endringer	1 220	0

(E) Netto endring i bankinnskudd, kontanter og lignende (A+B+C+D)	113 997	38 311
--	----------------	---------------

(F) Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende ved periodens begynnelse	237 865	199 554
---	----------------	----------------

Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende ved periodens slutt (E+F)	351 862	237 865
--	----------------	----------------

Spesifikasjon av kontantbeholdning ved periodens slutt

Innskudd statens konsernkonto (ikke rentebærende)	351 856	236 252
Andre rentebærende bankinnskudd (EU-midler)	0	1 607
Håndkasser og andre kontantbeholdninger	6	6
Sum bankinnskudd og kontanter	351 862	237 865

** Overføring av 5 000 aksjer pålydende kr 5 000 000 fra gruppe 1 til gruppe 2 (jf note 7 og 17)

*** Aksjer som er overført Universitetet i forbindelse med oppløsning av Norut-Gruppen A/S (jf note 6)

NOTER TIL REGNSKAPET

Alle beløp i NOK 1000

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter

<i>Tilskudd fra UFD og andre departement</i>	2003	2002
<i>Inntekt fra UFD</i>		
Mottatt bevilgning/tilskudd (utenom SOFF)	988 861	899 320
Avsatt andel av tilskudd ført som annen kortsiktig gjeld, se note 14	-44 481	-20 004
Avsatt andel av tilskudd, se note 15	-17 019	-20 912
Sum tilskudd fra UFD (utenom SOFF)	927 361	858 404
Bevilgning/tilskudd til SOFF	21 702	58 614
Samlet inntekt fra UFD	949 063	917 018
<i>Tilskudd fra andre departement</i>		
Mottatt bevilgning/tilskudd (Andre departement)	1 800	4 798
Sum tilskudd fra andre departement	1 800	4 798
<i>Sum tilskudd fra UFD og andre departementer</i>	950 863	921 816
<i>Tilskudd fra NFR</i>		
Mottatt bevilgning/tilskudd	174 166	96 787
Benyttet andel av avsatt tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet fra tidligere år, se note 15		6 524
Avsatt andel av tilskudd, se note 15	-51 857	
<i>Sum inntekt fra NFR</i>	122 309	103 311
Sum inntekter fra departementer og NFR	1 073 172	1 025 127
<i>Inntekt fra eksternt finansiert virksomhet (EFV):</i>		
Statlige etater*	80 443	76 174
Kommunale og fylkeskommunale etater	1 526	5 532
Organisasjoner	9 523	7 098
Næringsliv/privat	16 197	33 341
Stiftelser	2 666	2 346
EU	11 345	9 166
Kursavgifter	14 914	11 784
Andre	18 836	20 608
Mottatt bevilgning/tilskudd	155 450	166 049
Avsatt andel av bidrag-/oppdragsmidler		-6 846
Benyttet andel av bidrags-/oppdragsmidler avsatt tidligere år	3 226	
<i>Sum inntekt fra eksternt finansiert virksomhet (EFV)</i>	158 676	159 203
<i>Salg av eiendom, utstyr og lignende</i>		
Salg av eiendom	13 228	3 620
Salg av utstyr	40	0
Salg av andre driftsmidler	3	43
<i>Sum salg av eiendom, utstyr og lignende</i>	13 271	3 663

<i>Andre inntekter</i>	2003	2002
Andre inntekter	45 489	36 241
<i>Sum andre inntekter</i>	45 489	36 241
Sum inntekter fra eksternt fin. virksomhet (EFV) og andre driftsinntekter	217 436	199 107

Som inntekt fra eksternt finansiert virksomhet regnes oppdrags- og bidragsinntekter som kommer fra andre kilder enn direkte fra departement og NFR.

*Ansvaret for Avdeling for barne- og ungdomspsykiatri (ABUP) er fra og med 2002 flyttet fra det tidligere Sosial- og helsedepartementet til Sosial- og helsedirektoratet. ABUP-midler behandles i regnskapet som eksternt finansierte midler.

Totale inntekter	1 290 608	1 224 234
-------------------------	------------------	------------------

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte mm.

	2003	2002
Lønninger	599 168	559 844
Feriepenger	66 048	61 001
Arbeidsgiveravgift	101 045	91 641
Pensjonskostnader	69 183	45 510
Sykepenger og andre refusjoner	-26 140	-24 061
Andre ytelser	3 016	1 216
Sum lønnskostnader	812 320	735 151

Antall årsverk per 01.10 i regnskapsåret (inkl. bistillinger)	1 713	1 646
---	-------	-------

Økning i pensjonskostnader i 2003 skyldes blant annet økning av arbeidsgivers andel til Statens pensjonskasse – fra 8,5 % til 12 %.

Note 3 Anskaffelse, påkostning og vedlikehold av driftsmidler

Som følge av regnskapsreglene innenfor universitets- og høyskolesektoren blir alle investeringer og påkostninger kostnadsført løpende. Anskaffelser med en kostpris større enn kr 50 000 og med en levetid ut over 3 år anses som investeringer.

Vedlikehold kostnadsføres ved gjennomføring.

	2003	2002
<u>Regnskapsposten består av anskaffelser og påkostninger til:</u>		
Eiendommer og bygninger	3 392	1 596
Vitenskapelig utstyr, undervisningsutstyr og teknisk datautstyr	11 843	20 015
Annet utstyr og inventar	22 411	15 465
<i>Sum anskaffelser og påkostning av driftsmidler</i>	37 646	37 076

Regnskapsposten består videre av vedlikehold på:

Eiendommer og bygninger	42 936	33 520
Vitenskapelig utstyr, undervisningsutstyr og teknisk datautstyr	1 253	1 114
Annet utstyr og inventar	3 412	3 329
<i>Sum vedlikehold av driftsmidler</i>	47 601	37 963

Sum anskaffelse, påkostning og vedlikehold av driftsmidler	85 247	75 039
---	---------------	---------------

Note 4 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader består av:	2003	2002
Husleie	27 928	25 984
Andre kostnader til drift av eiendommer og bygninger	33 872	33 607
Mindre utstyrsanskaffelser	28 750	30 631
Leie av maskiner, inventar og utstyr	28 997	28 208
Konsulenttjenester og andre kjøp av fremmedytelser	25 909	27 849
Reiser og diett	70 594	71 201
Kostnader til tele- og datakommunikasjon (ikke utstyrsanskaffelser)	13 911	12 768
Andre kontorkostnader	22 409	23 277
Øvrige driftskostnader	140 512	160 396
Sum øvrige driftskostnader	392 882	413 921

Note 5 Netto finansinntekt/(-kostnad)

Finansinntekter	2003	2002
Renteinntekter	5	5
Annen finansinntekt (agio)	118	163
Sum finansinntekter	123	168
Rentekostnad	-67	-120
Annen finanskostnad (agio)	-215	-171
Sum finanskostnader	-282	-291
Netto finanskostnad	-159	-123

Note 6 Ekstraordinære poster

Ekstraordinære inntekter	2003	2002
Tilførte midler i forbindelse med oppløsning av stiftelsen Forut	9 473	0
Sum ekstraordinære inntekter	9 473	0

De ekstraordinære inntektene skriver seg fra midler som Universitetet i Tromsø ble tilført i forbindelse med oppløsning av stiftelsen Forut. Forutsetningen for tildelingen av midlene var at de skulle benyttes til kjøp av aksjer i forbindelse med aksjeutvidelsen i Norut Gruppen A/S. Midlene er behandlet regnskapsmessig på samme måte som overskudd på eksternt finansierte oppdragsprosjekter.

Note 7 Investeringer i aksjer og selskapsandeler, leieboerinnskudd med mer

Aksjer, selskapsandeler og leieboerinnskudd anskaffet før 31.12.2002 er ført opp etter kostmetoden og ført i regnskapet som eiendel og forpliktelse med like beløp, det vil si at netto balanseført verdi bli null. (aksjer i gruppe 1). Investeringer (egenfinansiert) i aksjer m.v. anskaffet etter 31.12.2002 er regnskapsført etter kostmetoden og ført som eiendel til pålydende verdi uten korreksjon mot forpliktelser (aksjer i gruppe 2).

Aksjer i gruppe 1	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel	Balanseført verdi
Havbruksstasjonen	Kårvika, Tromsø	50 %	50 %	250
Norsk Synkrotronforskning	NFR, Oslo	50 %	10 %	5
Nordlysplanetarier	Tromsø	21 %	21 %	29
Balanseført verdi 31.12.				284

Aksjer i gruppe 2	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel	Balanseført verdi
Lytix Biopharma AS	Tromsø	29 %	29 %	41
Mineralutvikling	Tromsø	1 %	1 %	3
Norut Gruppen AS *	Tromsø	54 %	54 %	16 970
Balanseført verdi 31.12.				17 014

***Norut Gruppen AS**

Pålydende verdi av aksjene er 13 975 mill kr i Norut Gruppen sitt regnskap.

Universitetets aksjepost i Norut-gruppen AS på 5 000 aksjer pålydende kr 5 000 000 er i 2003 overført fra gruppe 1 til gruppe 2. Dette for å unngå at en og samme eierposisjon som følge av aksjekjøp blir splittet med en del i gruppe 1 (aksjer som er bokført i statens sentrale kapitalregnskap) og en del i gruppe 2 (aksjer som er bokført i andre statsregnskap). Jf. brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet av 23.07.04.

Oversikt over leiligheter og selveide boliger per 31.12.2002

Boligtype	Enheter	Partialobligasjon/ kjøpesum
Borettslagsleiligheter	112	5 849
Eneboliger	4	3 346
Rekkehus	20	2 432
Sum	136	11 627

Av praktiske hensyn er også eneboliger og rekkehus ført opp i balansen sammen med leieboerinnskudd. Dette er gjort for å kunne vurdere verdien av personalboliger under ett, samt for å kunne sammenligne verdien over tid.

Note 8 Beholdninger

Varelager skal vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.	2003	2002
Tromsø Museum, Museumsbutikken	457	380
Sum anskaffelseskost	457	380
Varebeholdning vurdert til anskaffelseskost	457	380
Varebeholdning vurdert til virkelig verdi	457	380
Sum ukurans	0	0
Sum beholdninger (balanseførte varer)	457	380

Varebeholdningen er knyttet til varer for videresalg ved Tromsø Museum, Museumsbutikken. I brev av 4. desember 2003 fra departementet bes Universitetet balanseføre interne varebeholdninger i tillegg til varer for videresalg. Av tidsmessige årsaker er ikke dette gjort for 2003, men vil bli innarbeidet i årsregnskapet for 2004.

Note 9 Kundefordringer

	2003	2002
Kundefordringer til pålydende	20 890	22 357
Avsatt til latent tap	0	0
Sum kundefordringer	20 890	22 357

Kostnadsført tap utgjør (det er ikke foretatt avsetning for å dekke tap) 0 0

Aldersfordeling kundefordringer:

Antall dager	Ikke forfalt	1-30	31-60	61-90	91-180	181-360	> 360	Sum
2002	12 644	8 824	167	61	661	0	0	22 357
2003	10 644	6 410	985	1 183	526	1 142	0	20 890

Universitetet har vurdert, men ikke avsatt til latent tap i 2003.

Note 10 Prosjektfordringer/-gjeld

	2003	2002
Påløpt, ikke fakturert inntekt aktive prosjekter	60 007	45 851
Forskuddsfakturert inntekt aktive prosjekter	-110 678	-94 509
Netto prosjektgjeld	-50 671	-48 658

Merknad

Aktive prosjekter er nullstilt, slik at bidraget per 31.12 for aktive prosjekter utgjør kr. 0. Påløpte kostnader er benyttet som estimat på fremdriften i prosjektet. Dette prinsippet er valgt som en tilnærming til løpende avregning uten fortjeneste, som følge av at Universitetet ikke har verktøy som gjør det mulig å vurdere status i det enkelte prosjekt løpende ved gjennomføring av prosjektet.

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive prosjekter, eventuelle tap kostnadsføres som hovedregel ved endelig konstatering av eventuell underdekning i prosjektet. Tap er først kjent ved avslutning av prosjektet.

Institusjonene vil som regel ha følgende hovedgrupper av prosjekter:

Oppdragsprosjekter – dette er prosjekter universitetet utfører for en ekstern oppdragsgiver og hvor oppdragsgiver som hovedregel har eiendomsretten til resultatene av prosjektet. Denne formen for prosjekter har som hovedregel en fast pris og stiller universitetet overfor en finansiell risiko ved gjennomføring. Det er et krav at oppdragsinntekten skal dekke estimert kostnad, herunder indirekte kostnader, for prosjektet ved prosjektstart

Bidragsprosjekter – dette er prosjekter hvor universitetet henter støtte fra eksterne bidragsytere, uten konkrete krav til leveranser. Det er ikke krav om fullfinansiering av slike prosjekter. Universitetet vil som hovedregel ha eiendomsretten til forskningsresultatet.

Tap i denne typen av prosjekter anses som ordinær drift for universitetet, det avsettes derfor ikke som latente tap i bidragsprosjekter.

Note 11 Andre fordringer

Fordringer på ansatte:	2003	2002
Reise- og ekskursjonsforskudd	9 600	7 453
Personallån	465	858
Andre fordringer på ansatte	81	15
Sum fordringer på ansatte	10 146	8 326

Periodiseringer:

Opptjente, men ikke mottatte/fakturerte inntekter

Sykepenges	1 300	2 270
Fødselspenges	1 110	184
Andre påløpte, men ikke mottatte/fakturerte inntekter	330	360

Betalte, men ikke påløpte kostnader (forskudd)

Husleie	4 891	5 100
F/F "Jan Mayen" – kvartalsleie	6 512	6 199
Tidsskrifter (Universitetsbiblioteket)	14 437	14 609
Sum periodiseringer	28 580	28 722

Øvrige fordringer	193	-1 288
Sum andre fordringer	38 919	35 760

Note 12 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	2003	2002
Innskudd statens konsernkonto (ikke rentebærende)	351 856	236 252
Andre bankinnskudd og interimskonti (EU-midler)	0	1 607
Håndkasser og andre kontantbeholdninger	6	6
Sum bankinnskudd og kontanter	351 862	237 865

Note 13 Skyldige offentlige avgifter

	2003	2002
Skyldig merverdiavgift	1 196	224
Skyldig arbeidsgiveravgift	19 716	1 610
Sum skyldige offentlige avgifter	20 912	1 834

Regnskapet viser stort avvik mellom skyldig arbeidsgiveravgift i 2003 og tilsvarende beløp i 2002. Grunnen til dette skyldes manglende periodisering i 2002 på denne posten.

Note 14 Annen kortsiktig gjeld

	2003	2002
Gjeld til ansatte:		
Diverse gjeld til ansatte	10	6
Sum gjeld til ansatte	10	6
Periodiseringer:		
<i>Påløpte, men ikke betalte kostnader:</i>		
Lønn	3 500	3 117
Strøm	2 500	2 500
Andre periodiseringer	2 443	2 845
Sum periodiseringer	8 443	8 462
Avsetning utstyr Teorifagbygget	73 485	29 004
Sum annen kortsiktig gjeld	81 938	37 472

I årsregnskapet for 2002 var posten avsetning utstyr til Teorifagsbygget ført opp under note 15, Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet. I regnskapet for 2003 er denne posten i tråd med "beste praksis"-anbefaling, ført opp under kortsiktig gjeld. Inngående balanse for 2003 er endret tilsvarende.

Note 15 Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Den andel av det statlige tilskuddet som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen er å anse som en forpliktelse. Dette vil tilsvare avsetninger til fremtidige tiltak eller prosjekter. Periodiseringen omfatter også tilskudd fra NFR og midler til forvaltning og drift av SOFF (§ 18-organ).

	2003	Ny avsetning	Benyttet andel	2002
Avsetning NFR-midler	47 431	51 857		-4 426
Avsetning SOFF-midler	1 743		5 239	6 982
Avsetning til investering og vedlikehold av bygg, inkl. renovering av Realfagsbygget	30 573	13 228	1 155	18 500
Avsetning til kjøp av Nordlysplanetarier	0	-300	3 200	3 500
Avsetning av øremerkede midler fra departementene*	3 000	3 000	5 500	5 500
Avsetning til andre formål, inkludert reserver	47 480	10 946		36 538
Sum avsatt andel av bevilgninger	130 227	78 731	15 094	66 590

*For 2003: Gjelder brannsikringstiltak generelt (1 mill) og sikring og bevaring av vitenskapelige samlinger ved Tromsø museum (2 mill kr). Midlene ble tildelt på kapittel 0281 på statsbudsjettet i henholdsvis november og desember 2003.

NFR har fra 2003 endret praksis når det gjelder overføring av bevilgninger til institusjonene. Tildelt bevilgning ble i 2003 utbetalt som forskuddsvise tilskudd, mot tidligere praksis som var etterskuddsvis overføring etter refusjonskrav fra universitetet. Dette gir seg utslag i forskjell på avsetning NFR-midler i 2003 sammenlignet med avsetningen i 2002.

Note 16 Egenkapital ved enhetene

Universitetet i Tromsø opererer ikke med "egenkapital ved enhetene", jf. prinsippnote foran.

Note 17 Annen egenkapital

Universitetet i Tromsø kan, som følge av det statlige bevilgningsreglementet, ikke etablere egenkapital innenfor den bevilgningsfinansierte virksomheten, se note 15. Opptjent egenkapital tilsvarer dermed resultatet fra den eksternt finansierte virksomheten. Annen egenkapital tilsvarer tilgjengelig kapital etter at det er tatt hensyn til intern disponert andel av resultatet, se note 16.

	2003	2002
Egenkapital 01.01	11 798	11 798
Årets resultat*	9 473	0
Endring i egenkapital som følge av endring i gruppering av aksjer i Norut Gruppen AS**	5 000	
Egenkapital 31.12	21 271	11 798

* Årets resultat skriver seg fra midler Universitetet i Tromsø ble tilført i forbindelse med oppløsningen av stiftelsen Forut (se note 6). Det er for øvrig ikke generert overskudd på ordinære oppdragsprosjekter i 2003.

** Universitetets aksjepost i Norut-gruppen AS på 5 000 aksjer pålydende kr 5 000 000 er i 2003 overført fra gruppe 1 til gruppe 2. Dette for å unngå at en og samme eierposisjon som følge av aksjekjøp blir splittet med en del i gruppe 1 (aksjer som er bokført i statens sentrale kapitalregnskap) og en del i gruppe 2 (aksjer som er bokført i andre statsregnskap). Jf. brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet av 23.07.04. Se note 7.

Vår saksbehandler
Jann Stensland, 77 60 66 12
Vår dato Vår referanse
28.06.2004 4.4/2003/2222/JKS/GSJ
Arkivkode
Deres dato Deres referanse

Universitetet i Tromsø
Breivika
9037 TROMSØ

Regnskapet for 2003 – avsluttende revisjonsbrev

Riksrevisjonen har revidert regnskapet til Universitetet i Tromsø for 2003.

Revisjonen er utført i henhold til gjeldende bestemmelser og god revisjonsskikk i Riksrevisjonen. Vår oppgave er å kontrollere at virksomhetens inntekter og utgifter, beholdninger og verdier av enhver art regnskapsføres etter gjeldende regler, og vurdere om disposisjonene som ligger til grunn for regnskapet, kan aksepteres. Vi har foretatt de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige i utvalgte deler av grunnlagsmaterialet.

Riksrevisjonen har hatt enkelte merknader til regnskapet, jf brev av 10. februar 2004 der svakheter ved anskaffelsesprosedyrene ble tatt opp, og brev av 28. mai 2004 vedrørende revisjon av årsregnskapet. Sakene er tilfredsstillende besvart i den løpende revisjonskommunikasjonen med virksomheten.

I henhold til lov om Statens Revisionsvæsen av 8. februar 1918 tilligger det Riksrevisjonen å godkjenne regnskapene til virksomhetene underlagt departementene.

Riksrevisjonen godkjenner regnskapet for 2003 for Universitetet i Tromsø.

Vi gjør oppmerksom på at det er gjennomført en forvaltningsrevisjon vedrørende virksomhetsstyringen ved universitetene, jf. brev til Utdannings- og forskningsdepartementet av 21. juni 2004. Denne har ytterligere merknader til virksomhetens oppgaveløsning og gjennomføring av Stortingets vedtak og forutsetninger.

Etter fullmakt

Tor Digranes
avdelingsdirektør

Jann Stensland
hovedrevisor

Kopi: Utdannings- og forskningsdepartementet

Postadresse
Postboks 8130 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Pilestredet 42
0167 Oslo

Telefon
22 24 10 00

Telefaks
22 24 10 01

E-post/Internett
riksrevisjonen@riksrevisjonen.no
www.riksrevisjonen.no

Bankkonto
7694 05 06774

Org.nr.
974760843